

Stručni rad

SPORT I DRUŠTVO

Neven Ivetić, prof. tjelesnog odgoja

2. OSNOVNA ŠKOLA SLOVENSKA BISTRICA

Sažetak

Sport i utjecaj istog se razlikuje prema socijalnom položaju i socijalnom okruženju ljudi. Ljudi s lošijim socijalnim položajem i ljudi koji žive u ugroženom socijalnom (beskućnici) okruženju sport percipiraju drugačije nego ljudi s visokim socijalnim statusom. Za prve sport predstavlja prije svega neku nadu u bolje sutra, a za druge statusni simbol,... A na sve sport utječe povezujuće, opuštajuće i natjecateljski.

Ključne riječi: Sport, utjecaj sporta, povezivanje

1. Uvod

Danas je sport važna aktivnosti u svakom društvu, prije svega zato što povezuje različite segmente društva i ima važnu povezujuću funkciju u društvu. Ali uloga sporta u različitim socijalnim okruženjima drugačija je. Danas je razvoj sporta jedan od najvažnijih čimbenika koji imaju važan utjecaj na poboljšanje kakvoće života. Takav način razmišljanja zadnjih godina razvio se prije svega u razvijenim dijelovima svijeta. U nerazvijenim dijelovima i u socijalno ugroženim dijelovima svijeta sport ima potpuno drugačiju ulogu. Svaki pojedinac mora imati mogućnost pohađanja sportske aktivnosti. Sport je važan dio društveno-kulturnog života čovjeka i izgrađivanja pojedinačnih osobnosti.

Svrha mog članka je predstaviti utjecaj sporta u različitim socijalnim okruženjima. U članku sam veći naglasak stavio na usporedbu različitog utjecaja koji sport donosi u socijalno razvijenijem i socijalno manje razvijenom odn. ugroženom okruženju. Isto tako sam se usredotočio na utjecaj sporta u slovenskom okruženju te kakav je utjecaj sporta u lokalnim zajednicama.

2. Uloga sporta

Opisati ću i usporediti utjecaj okruženja i socijalni vidik na području sporta te njegovo značenje.

2.1. U manje razvijenom (ugroženim socijalnim okruženjima) socijalnom okruženju

Sport se u društvu koje je manje razvijeno odn. financijski manje podržano poprilično razlikuje od razvijenog okruženja. Već sam mentalitet ljudi je drugačiji. Sportu ne pridaju veliku važnost, naime osnovni cilj im je preživljavanje. U takvom okruženju ljudi teže razviju svoje potencijale koji bi ih doveli do vrhunskih sportaša (odn. tu se razvijaju u manjini), jer za postizanje naziva vrhunskog sportaša potrebno je uložiti puno novaca i financijskih sredstava za trening i svu logistiku te podršku. Ljudima u takvom okruženju važno je prije svega preživjeti, zato većina njih također nema odgovarajuće osobne motivacije i motivacije okruženja kako bi uopće počeli razvijati svoj sportski potencijal. Ipak, i tu se nađu organizacije koje

podržavaju sport, ali to su vrlo male jedinice koje većinom nemaju velike financijske doprinose. U takvom okruženju mogućnosti da ljudi žive samo i isključivo od sporta vrlo su male, ali uvijek postoje iznimke. Isto tako i infrastruktura u takvom okruženju vrlo je loše razvijena, ljudi zbog nezanimljivosti sportskih događaja te iste većinom ne posjećuju. Podsticaji iz okruženja odn. obitelji također su dosta manji nego u razvijenom.

Unatoč tome da je zainteresiranost za sport u nerazvijenom okruženju manja nego u razvijenom, važno je da društvo bude svjesno da sport ima pozitivan utjecaj na psihofizički razvoj čovjeka i zato je važno da ljude koji dolaze iz manje razvijenih i socijalno ugroženih socijalnih okruženja također potičemo ka sportskim aktivnostima.

2.2. U razvijenom socijalnom okruženju

Poznato je da je sport, između ostalog, uvjetovan i financijskim sredstvima. Zato natjecatelji koji imaju viši socijalni status, imaju prednost pred drugima, jer im određena financijska sredstva omogućavaju kvalitetnije treninge i pripreme na sezonu odn. određenu disciplinu. U razvijenim socijalnim okruženjima i sam sport igra veliku ulogu u društvu jer ljudima uz ispunjavanje osnovnih životnih potreba ostane dovoljno vremena i novaca za sport. U takvim okruženjima je i sport vrlo razvijen, sportske događaje posjećuje puno ljudi, a time se posljedično i više razvija. Infrastruktura sportskih parkova, dvorana, stadiona također se neprestano nadograđuje, modernizira i gradi. Roditelji također svoju djecu vrlo brzo uključuju u sportske aktivnosti, bilo zbog osiguravanja zdravog načina života i povećavanja kretanja djece ili zbog karijere koju žele roditelji. Sportski najrazvijenije države EU i SE su nakon spoznaje o važnosti sporta za zdravlje i život ljudi to važno i kompleksno područje počele i normativno regulirati. Najvažniji dokument koji su države prihvatile i koji predstavlja temelj za razvoj europskog sporta, **je europska lista o sportu**. U razvijenom socijalnom okruženju oba spola su ravnopravna. Ženske imaju potpuno iste uvjete za rad i sve češće se uključuju i u muške sportove.

Primjer sporta u razvijenom okruženju: Golf

Golf je sport koji po poznat prije svega po tome da se njime kako amaterski tako i profesionalno bave prije svega viši slojevi stanovništva. Znači, utjecaj tog sporta nije samo povezivanje i socijalno uključivanje te motivacija za izmjenom svog vlastitog načina života, kao što je bilo prije spomenuto kod socijalno ugroženih skupina, nego golf prije svega predstavlja statusni simbol.

2.3. Djeca i sport

U mnogim vrstama imamo djecu, omladinu, koji u svojim kategorijama u svjetskom mjerilu postižu vrhunske rezultate, a kada se moraju potvrditi u članskoj kategoriji, nekako se izgube ili postižu prije podprosječne nego prosječne rezultate. Ali postoje i iznimke. A za one druge možemo reći da su im jednostavno pregorjele baterije.

U nekim granama, posebno u onima gdje je potreban veliki financijski doprinos roditelja, susrećemo ambiciozne roditelje koji u svom entuzijazmu žele da njihova djeca što prije postignu vrhunske rezultate, bez obzira na pravila struke, zdravlja i moralnih vrijednosti. Za neke roditelje su samo pobjede i uspjesi pokazatelji koje priznaju. Među njima postoje čak i pojedinci koji na trening šalju bolesnu djecu i također oni koji su svojoj djeci spremni dati nedozvoljene stimulanse. Tragično, ali istinito. Neki stručnjaci smatraju da se kod takvih roditelja ne radi o njihovim željama iz djetinjstva, nego i o zaradi za koju misle da će djeca - budući šampioni donijeti. U takvim slučajevima treneri su u velikoj većini nemoćni, naime vrijedi: roditelji plaćaju - roditelji zahtijevaju.

U mnogim sportskim granama počelo je s takozvanim ranim usmjeravanjem, kojeg su među prvima uvodili istočni Nijemci. Rano usmjeravanje ima odn. imalo je jako političko zaleđe. Nažalost, brojni treneri, posebno oni koji imaju strukovno slabu (amatersku) izobrazbu, nikada nisu u potpunosti usvojili.

2.4. Jednakopravnost među spolovima u sportu

Sport je područje opće kulture, gdje se isto kao i u drugim područjima odražavaju društveni odnosi moći i privilegija. Zato se u sportu još uvijek suočavamo s brojnim predrasudama koje su povezane prije svega s percepcijom žena i muškaraca. Možemo govoriti o nizu tjelesnih, društvenih, emocionalnih i spolnih podjela koje temelje na tome kakvo je prikladno ponašanje za određeni spol.

Problemi s kojima se susreću žene u svim područjima svog djelovanja, kao i u području sporta, različiti su, ali u nekim kulturama i civilizacijskim trendovima imaju - ako ne slične uzroke i rješenja- onda zasigurno slične manifestacije. Razlikuju se samo načini na koje žene te probleme doživljavaju i kako ih zamišljaju. Ishodišna točka bi trebala biti da, unatoč tome da se razlikujemo, moramo biti ravnopravni.

Jednakopravnost u sportu znači i uvjeravanje da žene imaju pravo baviti se sportom, da vjeruju u uspjeh i postignu ga unošenjem ženskih vrijednosti u organizaciju i legitimnost tih vrijednosti. Danas smo došli do faze razvoja kada se priznaje da problem žena u sportu postoji. A već tu se mišljenja razlikuju. Glavne razlike se pokazuju u dva aspekta. Dio stručnjaka brani tezu da uzrok za razlike treba tražiti u biološkoj i genetskoj različitosti spolova, a drugi tvrde da su razlike plod socijalnih i kulturnih politika.

Pretpostavlja se da žene, ako žele postići ravnopravnost odn. suziti provaliju koja postoji među njima i muškarcima, moraju promijeniti svoje ponašanje i socijalizaciju. Ako je ravnopravnost definirana kao približavanje razini muškaraca, onda u onim područjima u kojima su razlike pripisane više biološkim čimbenicima postoji samo mala nada da će se ženske približiti muškarcima.

3. Zaključak

Možemo zaključiti da se uloga sporta vrlo razlikuje u različitim socijalnim okruženjima. Nažalost, različiti socijalni statusi još uvijek igraju veliku ulogu u sportu odn. sudjelovanje u različitim sportovima je uvjetovano financijskim sredstvima. Zato u nekim okruženjima imaju znatno bolje uvjete za rad nego u drugima. A u nekim specifičnim okruženjima sport nudi rješenje za određeni broj ljudi koji pomoću sporta postignu bolje uvjete za život. Sport je u razvijenijem okruženju vrlo povezan s prestižom i marketingom, naime u nekim sportovima se okreće jako puno novaca, ali se nažalost gubi značenje sporta kao sporta!

4. Popis literature

- [1.] Byles, K. (2005.). The story. Izvor podataka:
<http://www.homelessworldcup.org/content/the-story>
- [2.] Byles, K. (2005.). Mission. Izvor podataka:
<http://www.homelessworldcup.org/content/mission>
- [3.] Byles, K. (2005.). About the Homeless World Cup. Izvor podataka:
<http://www.homelessworldcup.org/content/faq-s-1>
- [4.] Doupona, M., Petrovič, K. (2007.). *Sport i društvo - sociološki vidici*. Ljubljana: Sveučilište u Ljubljani fakultet za sport
- [5.] 5. Markovec Brenčič, M. (2008.). *SPORT-Marketing sporta-Poduzetništvo u sportu-Sportska infrastruktura-Kadrovi u sportu-Sport u lokalnim zajednicama-Osiguranje v sportu*. Ljubljana: Sokolski savez Slovenije
- [6.] Žugič, Z. (1996.). *Uvod u sociologiju sporta*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu fakulteta za fizičku kulturu